

pla de cultura d'Olot

JORNADA DE PARTICIPACIÓ 10 DE MAIG DE 2008

GUIÓ DE DEBAT
Taula: MEMÒRIA

Coordinador:

Relatora: Eulàlia Formiguera

Lloc de reunió: Arxiu comarcal de la Garrotxa
(2n pis Hospici)

ÍNDIX DE CONTINGUTS

INTRODUCCIÓ I PROGRAMA DE LA JORNADA	2
1. PRIMERA PART. L'avaluació dels objectius establerts pel Pla de Cultura del 2001	3
2. SEGONA PART. Apunts per al nou context.....	6
3. TERCERA PART. Els nous reptes.....	9

INTRODUCCIÓ I PROGRAMA DE LA JORNADA

L'any 2001 es va elaborar el Pla de Cultura d'Olot, fet que va suposar un punt d'inflexió en la política cultural de la ciutat. Després d'una primera revisió (any 2004) ara és el moment d'avaluar i actualitzar el Pla per definir una estratègia més ajustada als reptes actuals.

Transcorreguts set anys de l'elaboració del Pla i quatre de la primera revisió, avui ens proposem tornar a obrir el debat a fi de complir amb els dos objectius: avaluar el que s'ha fet durant aquests anys i actualitzar el Pla als nous temps.

S'ha estructurat la jornada en quatre taules, tot mantenint els àmbits que estableixen els quatre eixos del Pla 2001: Creació, Memòria, Cohesió social i Desenvolupament. La major part del temps es dedicarà al treball per separat de cada taula, que des de la seva perspectiva analitzarà la situació; en la part final de la Jornada les quatre taules es reuniran en plenari per posar en comú les conclusions a que s'ha arribat en cada cas.

El treball de cada taula constarà de tres parts ben diferenciades. En la primera part, es recuperaran els objectius fixats en el primer Pla, corresponents a l'àmbit de la taula. En la segona part, es consensuarà el diagnòstic de com ha canviat el context (social, cultural, etc.) en relació al 2001. I, finalment, la tercera part servirà per detectar els reptes que es plantegen de cara al futur.

Programa de la Jornada

09:30 – 10:00	Arribada, cafè i lliurament de documentació
10:00 – 10:30	Benvinguda de la Regidora de Cultura, Anna Torrent, i introducció tècnica
10:30 – 11:45	Debat per taules
11:45 – 12:00	Pausa cafè
12:00 – 13:45	Debat per taules (continuació)
13:45 – 14:15	Plenari conclusions

1. PRIMERA PART. L'avaluació dels objectius establerts pel Pla de Cultura del 2001

En l'àmbit de la memòria, l'eix estratègic sobre el que s'estructuraven els objectius i les accions era el següent:

Fer del patrimoni i de la memòria un element essencial de la cultura de la ciutat des d'una perspectiva renovada, rigorosa i dinamitzadora

La memòria és una de les dimensions bàsiques de la cultura. Cal conèixer, conservar i difondre els testimonis del nostre passat col·lectiu perquè constitueixen la nostra realitat present. Aquests testimonis – el patrimoni cultural – tenen una expressió material –béns mobles i immobles, documents, etc- i immaterial –tradicions, formes de vida, etc- que cal valorar.

A Olot hi ha una especial sensibilitat per aquest passat i per aquest patrimoni. Si més no, això es pot deduir del fet que es consideri que Olot és una ciutat molt vinculada a la tradició. No obstant, hi ha realitats de la història i el patrimoni de la ciutat que no han estat prou considerades. Per tant el plantejament que cal fer en relació a aquesta línia ha de ser obert des del punt de vista conceptual, complet des del punt de vista de memòria històrica i conseqüent a l'hora de concretar les actuacions.

Es va definir com a projecte estratègic de l'eix el Museu Comarcal de la Garrotxa. Des de llavors s'ha anat definit el projecte fins a l'actualitat, ampliant centres, col·lecció, serveis pedagògics. Ara es pot dir el projecte està del tot definit i molt avançat envers els seus pilars: Museu Comarcal – Museu del Paisatge a l'Hospici, Museu dels Volcans i Museu dels Sants.

En aquesta primera part del debat s'han d'avaluar el grau d'assoliment dels objectius que derivaven d'aquest eix estratègic. Així, per aquest eix el Pla de Cultura del 2001 establí tres objectius a assolir en relació a l'àmbit de la memòria. Per tal d'enfocar el debat s'hi han introduït alguns apunts que aporten informació que permet dur a terme una avaluació més acurada.

OBJECTIU 1: Garantir el coneixement del patrimoni d'Olot com a condició necessària per assegurar la seva conservació i difusió. *No és possible conservar, valorar i difondre el patrimoni si no es coneix. Per conèixer, cal inventariar i fer-ho amb criteri i recursos. Òbviament, això no és condició suficient, però queda clar que sense aquest coneixement no és possible avançar. Aquest objectiu no es redueix a allò que tradicionalment entenem com a patrimoni: l'hem de considerar lligat a la recuperació d'episodis i interpretacions, si volem adquirir una visió més àmplia de la identitat d'Olot.*

Apunts al respecte:

- El 2001 es parlava de dur a terme un Inventari del patrimoni cultural d'Olot i des de llavors s'han realitzat inventaris parcials per part del Museu, el d'Art públic, etc. També s'ha fet la revisió del Catàleg Municipal d'Edificis Protegits, dins el marc del Pla General.
  - Pel que fa a l'arxiu, s'ha impulsat l'Arxiu d'Imatges d'Olot, tal com es definia en el Pla i s'han ampliat dependències de l'Arxiu Històric Comarcal. En relació als arxius privats, sobre els quals hi havia una proposta de garantir la conservació, la nova Llei d'Arxius recull que cal fer el Mapa d'Arxius, fet que farà avançar en aquest aspecte.
  - Una altra proposta era l'impuls per a la realització d'estudis en relació al patrimoni. Des de les Edicions Municipals s'han obert col·leccions com *La Nova Biblioteca Olotina*.
- ⇒ Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?**

OBJECTIU 2: Incentivar la difusió del patrimoni de la ciutat. *La difusió és el factor fonamental perquè els ciutadans i els visitants coneguin el patrimoni cultural d'Olot. Des d'aquesta perspectiva, s'ha d'insistir en totes les campanyes de sensibilització i difusió del patrimoni.*

Apunts al respecte:

- Les propostes del 2001 apuntaven a la necessitat de dissenyar itineraris de descoberta del patrimoni.
- Una bona part de les propostes es referien a l'edició: l'edició de fitxes de descoberta del patrimoni, una versió divulgativa del Catàleg (que no s'ha fet); la

homogeneïtat dels fulls d'informació; la racionalització de les edicions municipals, (sobre la que s'ha avançat notablement); i l'edició de vídeos a la qual es dona resposta amb la col·lecció *Seqüències de la Memòria*.

- S'apuntava també la necessitat d'incorporar estratègies participatives amb entitats de lleure o altres en la divulgació del patrimoni i el cert és que no s'ha establert una estratègia clara en aquest sentit.

⇒ **Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?**

OBJECTIU 3 Considerar la ciutat com espai de patrimoni urbà. *Convé donar al patrimoni i a la memòria una dimensió que transcendeixi allò que legalment es considera patrimoni. En el conjunt de la ciutat, trobem elements que cal conèixer, conservar i difondre, molts dels quals no els tenim catalogats. La identitat urbana és polièdrica i complexa. Des d'aquesta perspectiva cal plantejar la intervenció dins l'espai urbà. Millorar-ne el coneixement i, en funció d'això, protegir i difondre tota la seva riquesa.*

Apunts al respecte:

- La major part de propostes del 2001 anaven vinculades a un model d'urbanisme i d'intervenció urbana, sobretot en el barri antic, respectuós amb el patrimoni urbà. Des de llavors les intervencions han estat moltes d'ençà de l'aprovació del POUM i del Pla de Barris que afecta al centre històric.
- Alguns projectes concrets no desenvolupats eren l'impuls de l'Illa del Teatre o projectes de recuperació del Fluvià i el patrimoni industrial.

⇒ **Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?**

2. SEGONA PART. Apunts per al nou context

El Pla de Cultura d'Olot del 2001 neix d'un context determinat que amb el pas dels anys ha anat canviant. Els contextos evolucionen i elements que ja s'apunten al 2001 han guanyat protagonisme o bé hi ha elements que han aparegut de nou. És important tenir en compte, doncs, que la importància de descriure el nou context rau en el fet d'apuntar tots aquells elements estructurals o específics d'Olot són clau per entendre la realitat actual. A partir d'aquí es podrà elaborar un nou Pla que doni resposta, precisament, als canvis que s'han produït aquests últims anys.

Alguns elements de canvi

- **Augment significatiu de la diversitat.** El Pla de Cultura del 2001 pràcticament no contemplava el fenomen de la immigració en el seu diagnòstic perquè el nombre i el pes de la població nouvinguda era molt inferior a l'actual. De la mateixa manera, el nombre de nacionalitats també era força més reduït. Ara, al 2008, no només ha augmentat significativament el pes d'aquesta població, sinó que la seva composició és molt més plural que aleshores. Les dades¹ així ho demostren:
  - 4,7% de població estrangera (2001) i 16,8% (2007)
  - Nacionalitats majoritàries: marroquins i gambians (2001) i marroquins, gambians, hindús, xinesos i sud-americans (2007).

Això té repercussions en tots els nivells de la vida ciutadana i, per tant, també sobre la cultura. Augmenten les identitats, les tradicions i les pràctiques culturals i també pot augmentar el públic, els participants, etc. Atesa la seva importància, l'augment de la diversitat és un dels principals elements que caldrà tenir en compte a l'hora de construir el nou Pla.

- **Acceleració dels canvis relacionats amb les noves tecnologies.** En el Pla del 2001 ja es parlava d'un "nou paradigma digital" i que era fonamental garantir el desenvolupament i l'accés a les noves tecnologies. Al cap de set anys, ens trobem

---

¹ Banc d'estadístiques de municipis i comarques. Idescat.

plenament inserits en aquest paradigma i els canvis s'han accelerat. No es pot dir, per tant, que es tracti d'un element totalment nou, però sí que la perspectiva ha canviat. Les conseqüències de la ràpida implantació de les noves tecnologies són múltiples, però una de les que s'apunta, relacionada amb la cultura, és l'augment de la cultura individualitzada (que es produeix dins les llars i vinculada sobretot a Internet) en detriment de la cultura col·lectiva (aquella que es crea i es viu de forma comunitària, en l'espai públic). Més enllà d'aquesta conseqüència específica, el nou Pla haurà de contemplar les noves tecnologies com a part intrínseca de la vida actual i com a mitjans que actuen i alteren tots els moments de la cadena de valor cultural: des de la creació, a la producció, distribució, difusió fins al consum.

- **Obertura i connexió de la ciutat, trencament de l'aïllament.** Un dels elements que l'any 2001 s'apuntava com a característic d'Olot era el tancament territorial i simbòlic. Aquest isolament, que generava un sentiment de perifèria, s'ha trencat per diversos factors. La generalització de les noves tecnologies de ben segur han influït, l'arribada de gent de fora, però també l'obertura de noves comunicacions. Es podria dir, per tant, que Olot s'ha obert no només físicament, sinó també pel que fa a la mentalitat. El nombre de relacions estables amb altres territoris i ciutats ara és constant (Girona, Barcelona, properament Osona, etc.) i els vincles amb tots aquests territoris fan que, a la vegada, Olot també sigui més present en aquests i altres indrets. Culturalment parlant l'obertura s'ha vist reflectida en una major permeabilitat envers noves expressions culturals i ha possibilitat que s'estigui més atent a la diversitat i a la contemporaneïtat.
- **Transformació urbanística de la ciutat, sobretot del centre històric.** Durant aquests set anys Olot ha experimentat una transformació urbanística evident. L'any 2003 s'aprova una revisió del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) i Olot s'adheria, l'any 2005, a la primera convocatòria del Pla de Barris de la Generalitat de Catalunya. Tot plegat ha tingut repercussions en la fisonomia urbana de la ciutat, sobretot en el seu centre històric. Més enllà de les polèmiques sobre les actuacions que s'han fet o que estan previstes, el cert és que Olot ha canviat d'imatge. Tot plegat té repercussions evidents en relació al patrimoni i a la memòria (impacte, conservació...). Aquesta transformació urbanística haurà de ser

tinguda en compte en el nou Pla, perquè té conseqüències que van més enllà dels aspectes merament físics.

- **La planificació, una forma d'actuació estesa a diversos àmbits.** El Pla de Cultura d'Olot de 2001 va ser la primera experiència de treball per planificació. D'aleshores ençà, però, diversos àmbits han desenvolupat els seus propis plans sectorials. Alguns exemples són el Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat, el Pla Estratègic de la Societat de la Informació, el propi Pla de barris. Aplicar la lògica de la planificació sobre la gestió de la "cosa pública" té conseqüències positives: una major corresponsabilitat, professionalització, establiment de criteris d'avaluació de les polítiques, etc. No obstant, també s'apunta que davant de tants plans es pot estar produint una certa saturació i, en definitiva, un solapament sense que hi hagi una tasca d'articular-los tots entorn una visió conjunta de ciutat. Sigui com sigui, la "normalització" de la planificació com a mètode de treball pot beneficiar el nou Pla sempre i quan tingui l'habilitat d'aprofitar tota la feina i la reflexió avançada en tots aquests plans.
- **Major desenvolupament del turisme.** El turisme i el desenvolupament territorial associat eren elements que ja es contemplaven tant en el diagnòstic com en l'estratègia del Pla de Cultura del 2001. No es tracta, per tant, d'una qüestió totalment nova però, si aleshores es tractava més aviat d'una voluntat, ara es podria dir que s'ha concretat en una realitat més o menys palpable en el dia a dia de la ciutat. Segurament encara hi ha camí per recórrer i aspectes a millorar i canviar, però és un element que sens dubte ha evolucionat i força des de 2001. En termes culturals, tots aquells elements vinculats al patrimoni (natural i cultural), al desenvolupament sostenible, a la projecció d'Olot hi estan associats.

Qüestions per al debat:

- ⇒ **Són aquests els principals elements que defineixen el nou context? Quins n'afegiries? Quins canviaries?**
- ⇒ **Com influeixen aquests elements en l'àmbit de treball d'aquesta taula?**

3. TERCERA PART. Els nous reptes

Atès el balanç realitzat sobre el grau de compliment dels objectius del Pla de Cultura del 2001 i l'anàlisi feta sobre el nou context, toca plantejar-se quins són els reptes que s'han d'encarar en el futur més proper. Quan parlem de reptes fem referència a totes aquelles qüestions que de forma prioritària han d'estar presents en l'agenda cultural d'Olot dels propers anys. No es tracta tant de detectar programes concrets, sinó més aviat línies d'actuació i objectius.

Qüestions per al debat:

- ⇒ Quines són les qüestions que de forma prioritària hauria de contemplar el nou Pla de Cultura d'Olot?**

- ⇒ Quins reptes específics establiries en l'àmbit d'aquesta taula de treball?**

- ⇒ Quines propostes concretes vols fer?**